

Aan de vaste commissie voor Sociale zaken en Werkgelegenheid

Utrecht, 3 juli 2023

Geachte Kamerleden en Minister,

Vrijdag 30 juni presenteerde de Commissie Sociaal Minimum het eerste deel van haar rapport 'Een zeker bestaan'. Dit deel gaat over de hoogte van het sociaal minimum. Het rapport bevestigt op pijnlijke wijze de situatie waar steeds meer Nederlanders in terecht zijn gekomen en waar wij al enige tijd aandacht voor vragen.

De commissie erkent de urgentie van het probleem en de gevolgen hiervan voor de mensen zelf en de maatschappij. Zie hiervoor figuur 2 op pagina 53 van het rapport.

Ook geeft de commissie haarscherp aan dat bij realistische uitgangspunten bijna alle huishoudens tekort komen. Alleenstaanden en stellen bijna 100 tot 200 euro per maand. Tekorten zijn groter bij huishoudens met kinderen, nemen toe naarmate er meer kinderen in het huishouden zijn en nemen ook toe naarmate er oudere kinderen in het huishouden zijn. De tekorten lopen dan op van 200 tot bijna 500 euro per maand.

Verhoging minimumloon en uitkering is noodzakelijk

De Landelijke Armoedecoalitie onderschrijft het belang van dit rapport. Het is een duidelijke erkenning van het probleem; het bevat een heldere analyse en doet een belangrijke aanbeveling om het sociaal minimum te enten op realistische uitgaven. De commissie geeft aan: dringende actie is nodig, de tijd van pleisters plakken is voorbij.

De commissie concludeert dat een toekomstbestendig sociaal minimum hoger is dan de ondergrens voor de minimaal noodzakelijke uitgaven. Ze stelt daarom voor om het sociaal minimum vast te stellen op grond van twee ingrediënten:

- 1 de noodzakelijke uitgaven voor het dagelijks leven en het meedoen;
- 2 met daar bovenop een flexbudget van 3, 6 of 9 procent om onvoorziene gebeurtenissen op te kunnen vangen.

Dit flexbudget haalt mensen uit de continue overlevingsstress en biedt hen de mogelijkheid om kleine tegenvallers op te kunnen vangen. Hierdoor wordt het leven iets minder 'dansen op de vulkaan'. Hoe hoger het flexbudget hoe groter de kans dat mensen eigen regie kunnen pakken, eigen keuzes kunnen maken om richting te geven aan het leven, zonder zich daarvoor in de schulden te steken. Dat zal zich rechtstreeks vertalen in minder stress, minder schulden, minder vernedering en afhankelijkheid, meer participatie en daardoor op de lange termijn ook meer sociale cohesie en grotere ervaren gezondheid en welbevinden.

Als Landelijke Armoedecoalitie onderschrijven wij deze conclusie.

Wij vragen u:

- *Verhoog het minimumloon, de uitkering en de huurtoeslag*

- *Stel het flexbudget vast op 9%. Dit biedt de meeste ruimte aan huishoudens om kleine tegenvallers op te vangen, eigen keuzes te maken en mee te doen. En het creëert meer gelijkheid tussen verschillende gemeenten.*
- *Vergroot de mogelijkheden voor kinderen via kinderbijslag of kindgebonden budget*
- *Waarborg dat mensen die werken en door een laag inkomen onder het sociaal minimum terecht komen, in aanmerking komen voor de regelingen.*

Daarnaast wachten wij met spanning op het tweede rapport van de Commissie Sociaal Minimum. Immers een toekomstbestendig sociaal minimum kunnen we alleen realiseren met een grote verandering van ons **sociale zekerheidsstelsel**. Vanuit de Landelijke Armoedecoalitie pleiten we voor:

- een eenvoudig en transparant systeem,
- waarvan de administratieve last niet bij de ontvanger maar bij de verstrekker wordt gelegd, bijvoorbeeld via het Virtueel Inkomensloket
- dat voorziet in een toereikend inkomen dat niet meer afhankelijk is van een ingewikkeld toeslagensysteem
- waarin ook mensen met chronische gezondheidsproblemen zeker zijn van een stabiel en waardig bestaansniveau,
- waarin toetreding tot de arbeidsmarkt niet gehinderd wordt door onoverzichtelijke verrekeningen met uitkeringen,
- waar burgers op kunnen vertrouwen en weten dat hun inkomen stabiel is en niet bij ieder incident verandert, laat staan teruggevorderd kan worden.

Ook brengen we graag nog enkele punten uit de voortgangsrapportage van de 'Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden' onder uw aandacht:

- **Een integrale aanpak van armoede is nodig onder andere in relatie tot medische kosten.** Langdurige financiële zorgen en gebrek aan perspectief leiden tot chronische stress. Dit werkt negatief door op de lichamelijke conditie, bijvoorbeeld via de bloeddruk. De relatie werkt ook andersom. Gezondheidsproblemen kunnen namelijk ook leiden tot financiële problemen. Mensen die te maken hebben met chronische ziekten of arbeidsongeschiktheid, hebben over het algemeen een lager inkomen en hogere zorgkosten. Ook de verhoging van de eigen bijdrage en andere niet vergoede zorgkosten kunnen mensen in financiële problemen brengen. Door de verbanden over en weer ligt het risico van een negatieve spiraal op de loer.
 - Borg daarom de financiële toegang tot zorg voor mensen met een laag inkomen.
 - Zorg dat mondzorg niet alleen voor kinderen maar ook voor volwassenen met een laag inkomen toegankelijk en betaalbaar is.
- **Lopende schuldenregelingen.** Mensen met een lopende schuldenregeling vallen nog in de regeling van 3 jaar in plaats van 18 maanden. Hierdoor moet iemand die in juni 2023 een regeling is ingegaan 1,5 jaar langer in de regeling zitten dan iemand die op 1 juli 2023 is gestart. Wij vragen u de compensatieregelingen die nu op gemeentelijk niveau ontstaan zoveel mogelijk te harmoniseren in overleg met de branchevereniging.

Tot slot. We zijn dankbaar voor het mooie werk van de Commissie Sociaal Minimum en de handvatten die zij aanreikt om de eerste stappen te zetten tot bestaanszekerheid. Juist omdat armoede raakt aan vele thema's en doorwerkt op elk levensgebied is integraal beleid nodig. Daarom pleiten wij voor een

kabinetsbrede reactie op de adviezen van de Commissie Sociaal Minimum, zodat daadwerkelijk een integrale aanpak tot stand komt. En mensen zoals de gezichten uit onze campagne, mee kunnen doen in de samenleving. Heeft u de campagne al bekeken? Dat kan hier:

<https://www.armoedecoalitie-utrecht.nl/bestaanszekerheid/>

Met hartelijke groet,

Jan van Leijenhorst,
Voorzitter Landelijke Armoedecoalitie

de Sociale Alliantie voor een samenleving zonder armoede

De kenniscentra Movisie en NVVK ondersteunen de Armoedecoalitie inhoudelijk met kennis over wat werkt bij een effectieve aanpak van armoede en schulden.

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Het Nibud en de Landelijke Cliëntenraad zijn onderdeel van de Commissie Sociaal Minimum.